

[Alfred Jensen.]

drejer sig ikke om, hvorvidt den ene eller den anden håndværker er blevet forfordelt igennem denne, men den drejer sig om de virkninger, ordningen har for offentligheden, for stat og kommuner, og for den enkelte samfundsborger, og dér må man sige, at den absolut ikke har virket så heldigt, som forespørgerne har givet udtryk for. Jeg har vel bemærket, at man har sagt, at vi har en licitationsordning; det er imidlertid ikke spørgsmålet, om den er god eller dårlig, men det er spørgsmålet, om reglerne overholdes. Jeg tror, det store problem er, hvorledes denne ordning virker, og dér kommer man ikke uden om, at når menigmand ser på denne ordning, virker det på ham, som om der her var skabt lovmæssige regler for mestergrise; det var det billede, man fik af forholdene omkring licitationen.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen nævnte det eksempel, der blev fremdraget under behandlingen af boligstøttelovgivningen, med tilbud om at udføre et stort stykke arbejde 10 pct. under tilbudspriserne. Vi kan møde frem med snese af eksempler, der viser, at licitationsordningen bruges til ansættelse af tilbud, der ligger langt over, hvad der må anses for at være rimeligt.

Jeg ved ikke, om der nogensinde har været en reel begrundelse for at gennemføre den licitationsordning, der nu er gældende, men hvad der i 20erne og 30erne kan have talt for sådanne regler, har i hvert tilfælde ikke været tilstede i de seneste år. Forholdene har praktisk taget i hele perioden efter krigen været sådan, at det var nødvendigt med absolut fri konkurrence. Der har jo været byggeri og offentlige arbejder i et sådant omfang, at de få firmaer, der har været til at give tilbud, har kunnet udnytte situationen og i stor udstrækning har udnyttet forholdene til egen fordel til skade for samfundet. Jeg kan ikke se rettere, end at hvis der skal være nogen fornuftig udgang af denne debat, må de gældende licitationsregler ændres på en sådan måde, at man kommer bort fra mestergrisene, bort fra forhåndsregulering og bort fra udskydelse af de laveste tilbud.

Søren Olesen: Man skulle tro, at en offentlig myndighed var særlig stærkt stillet ved licitation. Det er efter min opfattelse imid-

lertid ikke tilfældet. Tværtimod er offentlige myndigheder svagt stillet, idet de som regel er afskåret fra det, vi kalder bunden licitation. En privat bygherre kan indkræve tilbud fra to mestre, og så er han ikke undergivet nogen af disse bestemmelser; han har sikkerhed for, at der er en vis konkurrence, at han får et rimeligt tilbud fra de to, som han viser denne tillid, og han har ikke noget at gøre med licitationsbetingelserne eller alt det, som her er blevet drøftet. Men en offentlig myndighed kan ikke så godt benytte sig af dette, fordi andre mestre vil komme og sige, at man må ikke gøre forskel, der må være ligestilling for alle; enten det er kommunen eller staten eller større institutioner, må der være adgang også for folk udenfor kommunen, altså fuld offentlig licitation.

Når bygherren er en offentlig myndighed, har den valget mellem at underskrive licitationsbetingelserne eller ikke at gøre det. I den sag, som her er draget frem, havde man underskrevet licitationsbetingelserne, og så kan man jo sige, at der blev begået en lille fejl fra statsbanernes side. For såvidt jeg har forstået det, er det sådan, at når man har underskrevet licitationsbetingelserne, kan ikke noget af tilbudene afvises på forhånd, så må der være fri tilbudsgivning. De private tilbudsgivere eller de mestre, som er tilsluttet organisationen, kunne jo, hvis de ikke havde foretaget efterregulering — og det er de ikke pligtige til — have sikret den billigste tilbudsgiver, at han fik arbejdet. Sådant mener jeg sagen må ligge. Men dér er det altså, at mesterorganisationen i anden omgang benytter sig af sin ret til at begære de billigste tilbud afvist, og derved kommer de til at afvise en af deres egne, som ligger lavest, og så først, da de ikke kan få den næstlaveste med, er det, indignationen rejser sig.

I denne sag kommer der derfor, som man meget ofte træffer det, til at foreligge lidt af det, man kalder rævestreger, d. v. s. man søger at beregne, hvordan kan vi nu balancere og opnå det bedste resultat for os selv og for den organisation, som vi tilhører. Det skal jeg forsåvidt ikke kritisere, som det er noget, de fleste vil gøre; det er noget naturligt og menneskeligt, men når vi står overfor at skulle se det fra lovgivningsmagts side og varetage også det offentlige inter-